

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 72/20
Luxembourg, 11. juuni 2020

Kohtuotsus (kohtuasi C-88/19)
Alianța pentru combaterea abuzurilor vs. TM jt

Elupaigadirektiivis ette nähtud teatavate loomaliikide range kaitse hõlmab ka isendeid, kes lahkuvad oma looduslikust elupaigast ja satuvad inimasustusega alale

Seega saab külast leitud hundi püüdmine ja vedamine olla õigustatud vaid siis, kui pädev riigisise asutus on sätestanud vastava erandi

Euroopa Kohus tegi oma 11. juuni 2020. aasta otsuses Alianța pentru combaterea abuzurilor (C-88/19) lahendi seoses küsimusega, milline on direktiivi 92/43 looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta¹ (edaspidi „elupaigadirektiiv“) artikli 12 lõikes 1 ette nähtud teatavate loomaliikide range kaitse süsteemi territoriaalne kohaldamisala. **Euroopa Kohus kinnitas sellega seoses, et selle direktiivi IV lisa punktis a nimetatud selliste liikide nagu hunt puhul ette nähtud range kaitse süsteem on kohaldatav ka isendite suhtes, kes lahkuvad oma looduslikust elupaigast ja satuvad inimasustusega alale.**

2016. aastal püüdsid ühe loomakaitseühingu liikmed, kellega oli kaasas loomaarst, eelneva loata kinni hundi, kes käis kahe elupaigadirektiivi alusel kaitstud suure ala vahel asuva Rumeenia küla elaniku maadel, ja vedasid teda. Kinnipüütud hundi vedamine kaitsealale ei läinud siiski plaanipäraselt ja hundil õnnestus põgeneda ümbritsevasse metsa. Hundi sobimatutes tingimustes püüdmise ja vedamisega seotud rikkumiste kohta esitati kuriteokaebus. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib vastava kriminaalmenetluse raames teada saada, kas elupaigadirektiivis ette nähtud kaitsvad sätted on kohaldatavad looduslike huntide püüdmise suhtes linnastu läheduses või kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil.

Euroopa Kohus märkis esiteks, et elupaigadirektiivi artikli 12 lõike 1 punkt a kohustab liikmesriike võtma vajalikud meetmed, et kehtestada kaitstud loomaliikide range kaitse süsteem „nende looduslikul levilal“, keelates nende liikide isendite „looduses“ mis tahes viisil tahtliku püüdmise ja tapmise.

Seoses tahtliku püüdmise ja tapmise keelu territoriaalse kohaldamisalaga märkis Euroopa Kohus, et mõiste „looduslik levila“ on selliste kaitstud loomaliikide puhul nagu hunt, kelle levila on suur, ulatuslikum sellest geograafilisest ruumist, kus on olemas nende liikide eluks ja paljunemiseks olulised füüsikalised või bioloogilised tingimused, ning vastab seega geograafilisele ruumile, kus asjaomane loomaliik elab või kuhu ta oma loomuliku käitumise raames liigub. Sellest tuleneb, et elupaigadirektiivi artikli 12 lõikes 1 ette nähtud kaitsel ei ole piiranguid ega piire, mistõttu ei saa asuda seisukohale, et kaitstud loomaliigi looduslik isend, kes on inimasustusega ala läheduses või sel alal, kes liigub sellise ala kaudu ühest kohast teise või sööb inimeste toodetud ressursse, on loom, kes on lahkunud oma „looduslikust levilast“. Seda tõlgendust kinnitab metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni² artikli 1 lõike 1 punktis f toodud määratlus, mille kohaselt katab liigi „levila“ kõik alad, mida see liik läbib.

Seetõttu on Euroopa Kohus seisukohal, et elupaigadirektiivi artikli 12 lõike 1 punkti a sõnastus, mille kohaselt on keelatud kaitstud liikide isendite tahtlik püüdmine ja tapmine „looduses“, ei võimalda jätta inimasustusega alasid välja selles sättes ette nähtud kaitse kohaldamisalast. Mõiste

¹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT 1992, L 206, lk 7; ELT eriväljaanne 15/02, lk 102).

² Bonnisi 23. juunil 1979 allkirjastatud metsloomade rändliikide kaitse konventsioon, mis sõlmiti ühenduse nimel nõukogu 24. juuni 1982. aasta otsusega 82/461/EMÜ (EÜT 1982, L 210, lk 10; ELT eriväljaanne 11/15, lk 5).

„looduses“ kasutamise eesmärk on üksnes täpsustada, et selles sättes ette nähtud keelud ei ole tingimata kohaldatavad isendite suhtes, keda hoitakse mingil seaduspärasel viisil vangistuses.

Tõlgendus, mille kohaselt elupaigadirektiivi artikli 12 lõike 1 punktis a ette nähtud kaitse ei ole rangeid piiranguid ega piire, võimaldab lisaks saavutada selle sättega taotletava eesmärgi. Nimelt tuleb asjaomaseid liike kaitsta mitte ainult konkreetsetes kitsalt määratletud paikades, vaid kaitsta tuleb ka nende liikide isendeid, kes elavad looduses või metsikult ning kellel on seega looduslikes ökosüsteemides oma roll. Euroopa Kohus juhtis sellega seoses lisaks tähelepanu asjaolule, et hundid elavad paljudes sellistes liidu piirkondades nagu käesolevas kohtuasjas kõne all olev piirkond inimkasutuses olevatel aladel, millele inimtegevuse laienemine on kaasa toonud ka huntide osalise kohanemise uute tingimustega. Lisaks tingivad infrastruktuuride areng, ebaseaduslik metsaraie, põllumajanduskäitised ja teatav tööstustegevus surve huntide populatsioonile ja nende elupaigale.

Euroopa Kohus järeltas selle alusel, et kohustus kaitsta rangelt kaitstud loomaliike on kohaldatav nende liikide kogu „loodusliku levila“ suhtes, olenemata sellest, kas liigi isend on parasjagu oma tavalises elupaigas, kaitsealal või inimasustuse läheduses.

Seoses selliste olukordade haldamisega, mis võivad tekkida siis, kui kaitstud loomaliigi isend puutub kokku inimeste või nende varaga, eeskätt konfliktide puhul, mis tulenevad sellest, et inimene laiendab oma tegevust loodusaladele, märkis Euroopa Kohus järgmiseks, et liikmesriigid on kohustatud kehtestama täieliku õigusliku raamistiku, mis võib elupaigadirektiivi artikli 16 lõike 1 punktide b ja c kohaselt hõlmata meetmeid, mille eesmärk on eeskätt eriti oluliste saagi- ja karjakahjude ärahoidmine, ning meetmeid, mis on võetud rahva tervise ja elanikkonna ohutuse huvides või muudel üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel põhjustel, sealhulgas sotsiaalsed ja majanduslikud põhjused.

Nii kinnitas Euroopa Kohus, et sellise kaitstud loomaliigi nagu hunt isendi püüdmine ja vedamine võib toimuda ainult pädeva riigisisese asutuse poolt elupaigadirektiivi artikli 16 lõike 1 punktide b ja c alusel eeskätt elanikkonna ohutuse huvides kehtestatud erandi kohaselt.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebilehel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127